

OBRTNIK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverništvo za izdajo lista „Obrtnik“
(Lovro Pičman). Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15.
Naročnina znaša: za celo leto . . . 30.— Din
za pol leta . . . 15.— „
posamezna številka . . . 1.50 „

*V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik dipl. teh. A. Kunstler. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankirani dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponašanje članov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto I.

Ljubljana, dne 8. julija 1932.

Štev. 8.

V današnjih razmerah je obrtništvo največ izpostavljeno in ukoriščano po nepoklicanih. Le vkup! Obrtnikove prošnje in protesti Le vkup... ne veljajo niti toliko, da bi se priobčile v dnevnem časopisu, še manj pa, da bi se upoštevale na merodajnih mestih. Pri današnji sestavi obrtnih zastopov tudi ni izgleda za izboljšanje položaja. Naša velika zmeta je bila, ker smo se zanašali na naše vsiljene eksponente toliko časa, da so ti s svojo nezmožnostjo ruinirali ves ugled, samostojnost in tudi možnost zaslužka v obrtni stroki. Do tega je nas obrtnike privedla velika brezbriznost in majhna zavednost, v kar je bilo obrtništvo hote privedeno, da so naši voditelji lahko po svoje razvlekli in porazdelili obrtnikove pravice in blagostanje prejšnjih dni. Vedno so nam vsak samostojen predlog prav na parlamentarski način odušili, tako da je obrtništvo v svojo škodo prespalo vsako sodelovanje in soočanje.

Vse to je končno toliko napelo gospodarske strune, da se je obrtništvo pričelo dramiti in otresati svojih izkoriščevalcev. Gospodarska politika, ki je najkočljivejša in dalekosežnega pomena za dobro konjunkturo, mora biti vodena od praktikov, ki so življenjsko na njej zainteresirani in kateri sami utrpel škodo ali njen dobiček. Nikakor pa ni to tak posel, s katerim se da poizkušati, če se pa ponesreči, naj pa plačajo eksperiment drugi; povzročitelj se pa začasno potuhne.

Temu stanju moramo obrtniki napraviti enkrat za vselej konec. Moramo se zbrati in posvetovati, kako smer naj zavzamemo obrtniki vseh poklicev. Vsak obrtnik je zmožen samostojen mislec in te njegove misli in nazorji morajo priti do veljave.

Odbor „Društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino“ v Ljubljani je na svoji zadnji seji sklenil sklicati kot vidno manifestacijo pri boju za doseg obrtniške samoodločbe javno obrtniško zborovanje. To zborovanje se bo de v sporazumu med obrtniki vse dravske banovine sklicalo koncem meseca avgusta ali v začetku septembra. Društvo utemeljuje svoj sklep na sledeči podlagi:

Država je izdala „Obrtni zakon“, katerega člen 393 določa, naj se obrtništvo prostovoljno izjavi, kakšen sistem zbornic hoče, ali skupne ali ločene samostojne „Obrtniške zbornice“. Zakon zahteva, da se zadosti prosti volji obrtništva. Obrtniki smo se trudili po vseh pravno utemeljenih močeh podpisati uredbo tega državnega zakona in nismo nikoli prišli v nasprotje, s predpisanimi paragrafi.

Poleg gotove zainteresiranosti, toda neupravičene struje pa, katera nima nikake pravne podlage, še manj pa gole pravičnosti v sebi, je dosegla za obrtnika neizpodbitno

slabšo odločitev v tem vprašanju. Za utemeljitev tega neupravičenega vmešavanja more navesti samo ozir in želje na gotovo skupino.

Društvo jugoslovanskih obrtnikov v dravski banovini se čuti dolžno dati obrtnikom dravske banovine možnost pod njenim okriljem iznesti svojo voljo in želje, da tako tudi javnost izve, da obrtnik ne mara tega, kar se mu začasno ponuja v sprejem in potrditev. V interesu obrtništva vse Jugoslavije je, da se izpolni prava obrtnikova želja tudi v naši ožji domovini Sloveniji, kjer se hoče vsiliti obrtniškemu stanu nadvlada neobrnitov.

Začasno se misli na tale dnevni red: 1. Obrtniška pravica. 2. Poročilo tajništva. 3. Okrožni obrtniški odbori. 4. Vajeniške zadeve. 5. Podeljevanje koncesij. 6. Obrtniške zadruge pod novim in starim zakonom. 7. Naša neodvisnost. 8. Spremembe k novemu zakonu.

Za odbor dr. j. o. z. d. b. v Ljubljani

Obrtništvo in zbornice.

Volja obrtništva v Dravski banovini je za enkrat še neupoštevana. Ker sem bil skoro mesec dni poslovno odsoten iz Ljubljane, nisem mogel zavreči raznih neresničnih očitkov, ki se nanašajo v g. Rebekovem listu, odnosno v „Obrtnem vestniku“ indirektno na mojo osebo in pristaše obrtniških zbornic. V števil. 24. in 26. melje svojo staro navado. Razdiralci, skupno gospodarstvo i. t. d. Se enkrat v pojasnilo obrtništva in zagovornikom skupnih zbornic. Tistim, ki trdijo, da je za slovensko obrtništvo bolje, ako ostanejo skupne zbornice, izjavljam, da se motijo in niti ne verjamem, da so res sami tega prepričani, ker poznam preteklost. Seveda tu ne mislim glavne zagovornike, ki so se sami prvi zavzemali za obrtniške zbornice, kakor smo že mnogokrat objasnili.

Obrtništvo bo prišlo do veljave, katera mu pripada, takrat ko bodo v celi državi samostojne obrtniške zbornice. Šele takrat se bo otreslo vpliva in zakulisnega intrigantstva gospodov, ki nimajo legitimacij govoriti v imenu obrtništva. Tega se ti nepoklicani dobro zavedajo, zato je pa bila njih glavna naloga, obrtništvo prisilno in umetno razdvojiti, kajti le pri razcepljenem obrtništvu je mogoče, da vladajo obrtniki nad nami. Toda gospodje in event. zapeljanci naj se zavedajo, da vsaka vsiljena in umetno pobarvana resolucija ali odredba ne zaustavi naravnega zakonika, kateri mora priti prej ali slej. Tako je tudi z obrtniškimi zbornicami. Imeli jih bodo v celi državi, ker je to naravna obrtniška potreba, mi pa toliko časa ne bomo odnehali, da se osvobodimo vsiljenega nam jarma, saj nam zakon vendar daje to priliko. Da ne bo obrtništvo mislilo, da je sedaj, ko se je posrečilo gotovim krogom prepričati, da obrtniške izjave že niso prišle do veljave in da je že zaključeno vprašanje obrtniških zbornic, ugotavljam na tem mestu, da je po zakonu dana obrtništva prosta volja, da se odloči za en ali drug sistem do 9. marca 1933. Lahko bomo torej nadaljevali toliko časa, da bo zmagala res obrtniška volja. Gospodom okrog „O. V.“ pa na razna neresnična podtikanja v zadnjih štev. v kolikor mi danes ni mogoče vsled pomanjkanja časa odgovoriti, odgovorim prihodnjič, v ostalem pa tu dalje objavljam, kako se je začelo v Sloveniji vprašanje obrtniških zbornic, potem pa naj obrtništvo sodi, kdo je razdiralec obrtniških mas in agitator ločenih zbornic, odnosno plačani ali prodani obrtniški voditelji v dravski banovini. To objavo sem že pred časom napovedal in jo hotel umakniti. Ker pa g. okrog „O. V.“ ne nehajo, sem pa prisiljen, da to storim.

Apetit po obrtniških zbornicah.

Ker se trajno ponavljajo očitki in to ravno s strani, kateri ta očitek v resnici pripada, sem primoran, dasi nerad, dati nekatera pojasnila kako se je ta zaključna borba dejansko vršila. V l. 1928., bo gotovo še znano vsem čitateljem, je razposlala Zveza obrtnih združenj, odnosno tedanji načelnik g. Jos. Rebek iz Ljubljane, okrožnico na zadruge in društva v bivši ljubljanski oblasti s stvarnim poročilom in priporočilom za ločene obrtne zbornice. Odziv na to okrožnico je bil naravnost rekorden. Za ločeno zbornico je bilo 56 izjav, za skupno pa samo 6 in 8 izjav je bilo neopredeljenih. O tem izidu je g. Rebek molčal? In mi, njegovi stebri in prijatelji, o tem večina nismo vedeli. Na vprašanje tovariša g. I. Šimenca, načelnika vrtinarske zadruge za dravsko banovino, kakšen je bil uspeh okrožnice, mu je g. Rebek odgovoril, par izjav je bilo za skupno, par pa za ločene zbornice.

Koncem l. 1930, uvidevši kako je mnogokrat stavbno rokodelstvo prikrajšano, ker je večinoma

Zaloga.

Izdelovanje in popravilo vsakovrstnih čevljev. Delo strokovno izvršeno in po nizki ceni. Pri večjem naročilu primeren popust.

Čevljarna

KOS JOSIP

CELJE

Dečkov trg 6.

Specijalna popravilnica za fotoaparate in druga mehanična dela.

Joško Aman

Celje

Dečkov trg 5.

JAKOB KOVAČ

krojaški mojster

CELJE Raglova ul. 6.

Riporočam svojo bogato zalogo češkega in angleškega blaga. Za dobro delo kakor tudi za najnovejši koroj jamčim Cene primerno znižane.

odvisno le od stavbenikov in inženjerjev, ki izvršujejo stavbno obrt, sem predlagal Pokrajinski za drugi kleparskih, instalacijskih in kotlarskih mojstrov v Ljubljani, kateri načeljujem, da pokrenemo akcijo med splošnim obrtništvom in zadrugami, da napravimo na merodajna mesta vloge, dobro utemeljene. Kolikokrat pride mali obrtnik pri oddaji ob ves zaslužek. V vlogah smo zahtevali, da naj se zakon za zgradbe, odnosno zakon o državn. računovodstvu spremeni v toliko, da naj vsak obrtnik prevzame vedno le od hišnega gospodarja direktno sebi pripadajoča dela. Tozadevno pa sem povedal tudi g. Rebeku. On me je takoj povabil, naj naredimo vlogo potom „Zveze obrtnih zadrug“ češ, da bo imela vloga večji vpliv in uspeh. Od svoje zadruge sem dobil primerno pooblastilo, napravil koncept za vlogo, katera se je potem v Zvezi pretipkala ter smo zbrali ako se ne motim okrog 15 zadrugnih spisov, medtem tudi podpis Zveze obrtnih zadrug z g. Rebekom. Vloge smo izročili g. banu, dalje Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani v roke merodajnemu faktorju. Pripomniti pa moram, da ta gospod ni bil navdušen za našo vlogo češ, da to za posameznika, ki zida ni komodno, da bi se ukvarjal z obrtniki, če tudi smo mu obrazložili, da za to obstojajo nadzorni inženjerji, ki radi vso to brigo prevzamejo, strošek pa, ki ga za to dobi, ga prav gotovo dvakrat prihrani hišnemu gospodarju.

Dogovorjeni smo bili tudi z g. Rebekom in nekaterimi načelniki, da se v doseg tega cilja napotimo v Beograd na razna ministrstva, kar smo tudi pozneje storili in to pri g. ministru za trgovino in industrijo, pri g. ministru za zgradbe, pri finančnem ministru, odnosno v državnem računovodstvu in mislim, da smo oddali tudi vlogo pri ministrskem predsedniku. V Beogradu smo bili g. Rebek, g. Ravnikar in moja malenkost. Predno pa smo se napotili v Beograd sem obiskal g. Rebeka na domu in moram še posebej omeniti, da ni bil prav nič voljan iti s temi vlogami v Beograd ter sem mu ob tej priliki pripomnil, ako ne gre, da gremo brez njega in Zveze obrtnih zadrug. Ob tej priliki pa sem tudi g. Rebeku pripomnil, da bi bilo tudi za nas Slovence umestno, da se pridružimo tovarišem Srbom in Hrvatoma glede sistema zbornic, ker ne vidim v skupni zbornici TOI istega interesa za mladega obrtnika, kakor bi bilo potrebno in kar sem že preje navedel. No in tudi g. Rebek mi je nato pritrdil in rekel, prav imaš, tudi jaz sem tega mnenja. Dogovorila sva se tudi, da izročiva to vlogo tudi Znanstveni komori v Beogradu, odnosno g. Stojanoviću, da nas tudi on podpre s svojim vplivom, nakar sem g. Rebeku omenil, da bi bila ravno sedaj prilika, ako to naše stališče ob tej priliki obrazložimo g. Stojanoviću, s katerim je bil g. Rebek zadovoljen.

No in res peljala sva se skupaj v Beograd. Potovala sva zelo „nobel“ v spalnem vozu, s katerim mislim, da se je istočasno peljal sam, g. predsednik TOI v Ljubljani. Sva sva se okrepčat v jedlini voz in sva prišla nazaj kar malo židane volje. Naenkrat se g. Jože (kakor sem ga takrat smel imenovati), tako nekako dostojanstveno in naklonljivo proti meni izjavi: „No, kaj pa praviš glede imenovanja v Znanstveno banko v Ljubljani“ (ker je bilo tik pred imenovanjem upravnih svetnikov)? Jaz sem bil radoveden njegove modrosti, zato mu rečem: „Jože, kar ven z besedo!“ Prijatelj je: „Za mene je že poskrbljeno in še za nekateri.“ Na obrazu se mu je pa bralo, kakor da bi hotel pripomniti: „Fant, če boš priden bom pa še tebe zrinil v banko.“ Meni se je pa to poniževanje zdelo zamalo, zato ga pa vprašam: „Koliko delnic pa imaš? On odgovori jedrnat: 50 (in še za te pravijo hudobni jeziki, da jih ni sam kupil). Jaz mu ostro odgovorim: „Imam 150 delnic in sem poleg tega še načelnik zadruge, zato tvojo milost najodločnejše odklanjam.“

Ako se dobro spominjam, je ob tej priliki protežiral g. Urbasa, za g. Vidmarja pa, da je rekel naj ostane kot namestnik, obratno pa, da je zopet rekel g. Vidmarju, naj jaz ostanem namestnik in Vidmar upravní svetnik. To samo mimogrede, ker je bil med potjo o tem govor in smo spreviedeli, da je g. Rebek kakor dvorezen nož.

Nato pa prideva zopet na ločene zbornice in kako bodeva najino mislilo razodela g. Stojanoviću. Kar začne malo premišljevat in pravi: „Veš kaj Lovro, nekaj sem pogruntal.“ Nato ga vprašam „Kaj pa?“ On mi reče: „Pojdi sam k g. Stojanoviću in mu razodeni celo zadevo. Reci mu, da sem tudi jaz s tem sporazumen, jaz sam pa o tej stvari ne morem govoriti, ker imam vezane roke, — začuden ga pogledam in mislim ali so ga res v Ljubljani na zbornici zvezali s kakim patentnim strikom, ker imajo vse reči na razpolago. Vraga, sem si mislil, pa se ja nisi prodal.“

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Za zakrpanje razrušenih šamotnih zidov, kateri so izpostavljeni visoki vročini v ognju, se rabi karborundov cement. Carborundum zmešan s cementom se imenuje „Carboplastic-cement“ in vzdržuje z njem popravljena mesta 2300 stopinj celzijevе vročine. Umschau 27.

ZANATSKA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE nam poroča, da bode njen generalni direktor g. Milan Dragič poročal obrtništvu o poslovanju Zanatske banke. V ta namen se bodo vršili sestanki obrtnišstva v Ljubljani dne 16. julija, v Celju dne 23. julija in v Mariboru dne 30. julija t. l.

V Ljubljani se bode vršil sestanek na navedeni dan v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti ob 20 $\frac{1}{2}$ uri. Na zanimivo predavanje o zelo aktualnem vprašanju obrtniškega kredita se obrtništvu vljudno vabi.

Zatopljenemu v časopisni članek s podnaslovom: Naša zmaga je popolna. Zmagalo je trezno spoznanje, se mi vsiljuje vprašanje, kdo v Dravski banovini bi mogel biti oni, ki vzklika, naša zmaga je popolna. To morejo biti le neobrtniki ali pa od teh odvisen obrtnik. To zmago more slaviti le tak obrtnik, kateri je obrtnik samo z jezikom, drugače je pa njegovo podjetje industrijski obrat in tudi on sam se ne smatra za obrtnika, ker ga je sram občeati z gospodarsko malim tovarišem. Za vse te gospode je seveda skupna zbornica popolnoma na mestu in jim je najbrže zelo nerodno, da nimajo neobrtniki nikakega vpliva na obrtnike v Srbiji in na Hrvaškem in da je trezno obrtniško spoznanje zmagalo na področju zagrebške, sarajevske, banja-luške, skoplanske in osiješke „Obrtne zbornice“. Jugoslovensko obrtništvu, akopprav je doseglo na potu k svoji gospodarski osamosvojitvi velik uspeh, (saj skupen nastop šestih obrtnih zbornic mora roditi za obrtništvu le koristi) ne proglašajo svoje popolne zmage. Če slavi zmago nasprotna struja, ki je na terenu izgubila, se ji mora to veselje že pustiti. Znano je še, kako so v polpretekli dobi znali gotovi ljudje vedno slaviti svoj poraz kot zmago. Časi se pač izpreminjajo, ljudje in navade pa ostanejo iste.

Obrtništvu v Dravski banovini sicer še ni doseglo svoje pravice, zato nam pa ni treba obupavati. Vsi smo člani velike Jugoslovanske obrtniške družine in tudi za nas pomeni v drugih banovinah dosežen uspeh velik plus. Končni uspeh v drugih banovinah, je začetni uspeh v naši banovini. Zato ne klonimo, ker tudi pri nas bo še zmagalo trezno obrtniško spoznanje.

Ko je vprašanje, katero je tudi poštenemu zavednemu slovenskemu obrtniku povzročilo dosti skrbi, začasno rešeno, je prav, če pogledamo nazaj in ugotovimo, zakaj naše prizadevanje ni imelo uspeha, zakaj se slovensko obrtništvu ni moglo izkazati enakovredne, enakozavedne, enakozrele z obrtništvom v drugih banovinah, zakaj se nismo mogli otresti svojih varuhov in smo si takorekoč sami spletli bič, ki nas bo tepel. Zato, ker nismo imeli voditeljev, ki bi čutili z nami, zato ker imajo ljudje, katere se jim hoče vsiliti za voditelje, pred očmi le svoj lasten interes, ne pa pa interes celega stanu. Kako velika je razlika med voditelji hrvatskega obrtnišstva in med našimi vsiljenimi voditelji. Medtem, ko je S. H. O. v letu 1927. odkrito in moško započelo akcijo za osamosvojitve obrtnišstva, ter v svojem boju vztrajal do zmage, je takratno načelstvo Z. O. Z. z g. Rebekom na čelu v Ljubljani, začelo svojo akcijo takorekoč pod klobukom. Širše obrtniške množice o akciji niso bile obveščene, stanovsko glasilo, ta zaslužen branitelj stanovskih interesov, ni črnilo niti besedice. Zakaj? Očividno zato, ker se je naše takratno vodstvo strašilo boja, kojega sad bi naj užival cel stan in je rabilo izjave za ločene zbornice le zato, da doseže v zbornici nekaj upoštevanja tudi za osebe, ki niso bile s takratno večino v obrtnem odseku enakozrele političnega prepričanja. Šlo je torej le za osebni prestrž nekaterih oseb. To nam je danes povsem jasno, da se je delalo le navidezno za dobrobit obrtnikov, drugače pa le v interesu častihlepja in Bog ve za kaj še. Pojasniti nam bi zamogli oni gospodje, katerim na ljubo se je načelnik Z. O. Z. g. Rebek v letu 1929. izjavljal že za skupne zbornice mesto za samostojno. Izjava v zbornici in prid skupnim zbornicam, pa gotovim faktorjem gotovo ni zadostovala, zato se je ravno isti načelnik v letu 1930. spet obrnil na zadruge in jim priporočil, da se izjavijo za skupne zbornice.

Dasi se je to vse godilo pod klobukom, je vendar obrtništvu počasi pričelo zaznavati za mahinacije tega vzorovoditelja in ga v letu 1931. enostavno odžagalo. Bil je vroč dan za njega in njegove oprede, njegove razgrete živce je moglo ohladiti le mrzlo pivo v „Kazini“ spremstvo odstavljene „generala“ se je lahko po mili volji gasilo žejo, saj ni bilo treba vprašati za račun. Ta dan je naše obrtništvu odločno zavrnilo take vrste voditelja in jasno pokazalo, da hoče v svo-

PLEVČAK JOSIP
CELJE, Kralja Petra cesta.
Čevljarna
„Brzopoplat“
Postrežba točna in solidna.

S. HOLOBAR
slikarsko podjetje
CELJE, za Kresijo 4a
Telefon interurban 137

SLIKANJE cerkva, dvoran, sob ter gledaliških odrov v poljubnem slogu in v najmodernejši izpeljavi. — Tehnika v radiranju in strcanju. — Posebni oddelek za ČRKO-SLIKARSTVO na staklo pločevino in les. Svetlobne reklame PLESKANJE in imitiranje lesovja in marmorja. — DUCOLIČENJE vseh predmetov.

Vzorci in proračuni vedno na razpolago.

Neger - Brišček
CELJE, Gosposka ul. 32.
Mehanična delavnica

Zaloga koles znamke Puh, Stöger in dr. ter šivalnih strojev svetovno znanih tvrdk. Parna vulkanizacija na najmodernejših strojih.

D. URŠIČ
čevljarna
Celje, Breg št. 37.

Cenike razpošiljam na zahtevo brezplačno

jih vrstah odločati po svojem preudarku, ne pa po navodilih od zgoraj. Zato se je prav s tem dnem pričela „Kalvarija za obrtniške pravice“.

S tem dnem so združeni neobrtniki in od njih odvisni obrtniki započeli najogabnejšo borbo proti vsemu in vsakomur, ki čuti in misli pošteno in obrtniško, za kar se pa sredstev ni izbiralo. Posledice so se pokazale v tem, da slovensko obrtništvu ni moglo streči spon, v katere je vključeno. Vsled tega pa ne smemo postati malodušni. To stanje more trajati le tako dolgo, da pride spet do izraza svobodna obrtniška volja. Čim hujši je sedanjí pritisk neprijateljev našega stanu, tem preje bo obrtništvu primorano, da napravi red v svojih vrstah in se otrese svojih vsiljenih voditeljev. Pojdimo pogumno in odkrito na delo, nikakega oklevanja in omahovanja. Neustrašeno razkrinkujmo delovanje vsiljenih voditeljev z vezanimi rokami in propagirajmo idejo naše stanovske osamosvojitve. Ne strašimo se poštenega dela in ne bojmo se začasne škode, katero nam skušajo prizadejati. Vzemimo za vzgled bratski srbski narod. Tudi njega je nesrečno izdajstvo vrglo v 500 let trajajoče suženjstvo. Toda seljak zato ni klonil in je porabil vsako priliko, da se zopet osvobodil. Sad njegove trdne volje in požrtvovalnega moškega nastopa, je bila svobodna kraljevina Srbija. In brezprimernemu junaštvu tega naroda se ima zahvaliti za svoj obstoj naša Jugoslavija. Kakor se je znal srbski narod osamosvojiti politično, tako se je naš ponosen tovariš srbski obrtnik postavil tudi gospodarsko na svoje noge že pred desetletji. Suženstvo slovenskega naroda je trajalo delj časa, kakor pa suženstvo Srbov, zato se ni čuditi, če smo mi več izgubili od svojega ponosa, kakor Srbi. Kljub temu pa je užival pri nas obrtniški stan prejšnje čase neprimerno večji ugled, kakor ga uživa danes. Pomisliti je treba samo na celovsko življenje. Obrtnik je bil upoštevan in spoštovan vse dotlej, dokler ni pričel hoditi po kostanj v žerjavico za neobrtnike, dokler se ni pričel pustiti izkoriščevati od raznih političnih

strank in njih voditeljev. Gotovi činitelji so znali njegovo pozornost obrniti v prid strankam, katere so ga izkoriščale kot privešek, odvrgle so pa njegovo pozornost od tam, od koder je pretela prava nevarnost. Danes je ta situacija toliko razčiščena, da se lahko spoznamo, zato ne klonimo, pojdimo na delo, rokavice z rok in vrnimo milo za drago. Predvsem razširjajmo naš neodvisen, čisto stanovski list „Obrtnik“. V drugi vrsti pa budimo one tovariše, ki se za naš stanovski pokret do sedaj niso zanimali in jim je pomen zbornic še neznan. Stavimo svojo dolžnost in bomo prepričani, da bo „Kalvariji obrtniškega stanu“ v Dravski banovini sledila „osamosvojitve obrtniškega stanu“. Nikakor pa ne smemo sodelovati pri zidanju stavbe, ki naj bi bila naša ječa.

Gabrič Ivan, Brežice.

Kruh!

dipl. teh. Kunstler Albin. Skoraj nika-ka rokodelska panoga ni toliko opevana, kakor mlinarstvo. Mlinar je obrtnik, kateri predela v mlinu žito v moko. Ko dobi mlinar žito, ga najprej očisti, nato šele melje. Vsako pšenično zrno sestoji iz luščine, spojne tvarine in močnatega zrna. Luščina je lesne strukture in ni redilna, spojna tvarina sestoji iz beljakovin, jedro pa iz škrobovine v katerem je tudi masni zarodek. Sredina žitnega zrna je najmehkejša in daje najbeležšo moko, vendar je pa ta moka najmanj redilna, če tudi najlaže prebavljiva, to pa zato, ker ima najmanj beljakovin. 100 kg pšenice vsebuje 10,5 kg vode, 16 kg spojne tvarine, 65 kg škroba, 8,2 kg maščob in lesnih vlaken. Teh 100 kg pšeničnega zrna nam da 18,72 kg najbeležše moke, 32,68 kg bele moke, 22,22 kg krušne moke, 2,58 kg črne moke, 18,52 kg otrobov, 2 kg odpadkov in 3,70 kg zgube.

Moka mora biti na suhem kraju, sicer dobi duh po plesnobi, ker se tvorijo v njej mlečne in druge kisline. Dobra pšenična moka si navzame pri gnetenju $\frac{1}{3}$ vode. Slabša je moka, manj se da testo nategovati. Mlenje zrnja se vrši med dvema kamnoma ali pa z razbitjem v centrifugah (Schleudermühlen). Tre se navadno tako, da se odlusči najprej zunanja plast jedra, kjer se dobi temnejša moka, potem druga itd. in na zadnje notranja, ki je najbeležša moka. S tem nastanejo razne vrste moke, ki se jih zaznamenuje z 00, 0, 1, 2 itd.

Iz moke se prireja glavno ljudsko hranivo kruh. V pradavnih časih, ko še niso znali pripravljati kruha, so enostavno žito zmleli med dvema kamnoma, ter tako zmleto žito kuhali z vodo in to uživali. Temu je sledilo praženje in uživanje celega žita, kakor je še sedaj običaj s koruzo. Potem je nastal običaj, da so mleli žito v moko in jo pregnetli z vodo. Nastalo jim je testo, katerega so pekli na segrelih kamnih. Podoben kruh poznamo še sedaj v naših takozvanih mlincah. Za časa Mojzesa so pa že poznali vzhajani okisani kruh. Grki so že znali peči kruh v pečeh. Rimljani so si prvi ustanovili l. 170. pr. Kr. roj. pekovsko obrt, ker do te dobe se je pekel kruh izključno v vsaki hiši doma. Torej je pekovska obrt potem takem stara letos 2102 leti. V prejšnjih stoletjih je vezala pekovsko zadružno dolžnost, da so imeli vedno polno skladišče moke v zalogi, tako da bi v slučaju lakote in vojske imelo ljudstvo v doličnem kraju dovolj jesti. Od nekdanj se je že vmešavala oblast v določevanje cen kruhu in odzema-la popolno samodločbo tej obrti.

Iz te obrti se razvijajo sedaj v velikih mestih, pa tudi že pri nas, tovarne kruha, ki ubijajo malega obrtnika. Večina tovaren kruha meljejo same svojo moko, ampak tu se ne vrli nikjer vodno kolo ali mlinski kamen. Skozi steklena okenca v vrsti stoječih strojev se vidi dva jeklena valja, ki se vrtita drug proti drugemu. Ta dva valja sta raznih premerov in vsak drugače nazobčan, pa tudi vrtita se neenakomerno. Med temi

se zrnje, katero pada samo navzdol, zmelje v moko. Samo en človek ima nadzorstvo nad 20 takimi mlini, kateri se sami javljajo, kadar rabijo človeške pomoči. Žito, katerega se po stekleni cevi spušča izpod strehe tovarne, ima za seboj že zelo dolg obdelovalni postopek. Iz vagonov se ga je polom sesalk izsesalo do v 6 nadstropij visoko skladišče za žito, ki se imenuje silos. Od tu se pa spušča v čistilnico, kjer se mu izpiha prah in smeti, z magnetom odvzame morebitno železna onečiščenja (žebli), nato se ga preseje, opere in osuši in se ga naposled v drobcih zdrobi, ter tako pripravi, predno pada v valjčne mlino, ki smo jih že preje omenili.

Končni proizvod mlinov, moka, je za peka, ki dela v pekarni, surovina, zato se jo namesti zopet v najvišje nadstropje, kjer se razdeli po kakovosti v razne lijake. Peki, ki so eno nadstropje nižje, spuste s pomočjo zaklopke golovo množino moke, ki se avtomatično tehta, v meterge. Delo se izvrši približno takole: Opoldne se spusti v metergo 140 kg moke, k tej se doda 120 l vode in 20 kg pripravljenega kislega testa. V 6 urah je vsa ta mešanica izpremenjena v skisano testo, ki se bode rabilo za prvo turo kruha. Kislo testo se naredi zato podnevi, da se ne ovira nočno delo. Okoli 11 ure zvečer se pričnjenja pripravljati testo za vzhajanje. Kislo testo se porazdeli v velike meterge, katere so seveda iz kovine. V te meterge se doda nato 85 kg moke in 35 l vode, kar se zgnete v testo za kruh. Gnetenje testa, katero je najbolj naporno delo pekovske obrti, opravi tukaj stroj z električnim pogonom v nekaj minutah. Testo je ob tretji uri zjutraj pripravljeno za delitev, ob četrti uri se pa že peče.

Obdelava krušnega testa in delitev v enake kose se vrši popolnoma samodelno s strojem in ni treba nikake človeške pomoči. Testo dobi obliko štruca in hlebov. Vsak kos dobi utisnjen tovarniški znak. Sedaj tečejo štruca in hlebi že na delavnem traku, kateri nese pripravljeno testo v potrebnih razdaljah skozi peč. Peč je greta s paro ali s elektriko, vendar so pa stroški za električno kurjavo osemkrat večji kot za plin in plinski dvakrat večji kot parna kurjava. Električna kurjava je najbolj čista, ter ima največjo možnost regulacije. Ko pride štruca skozi peč pri drugem koncu, je že pečena. Hitrost traka, ki nosi testo skozi peč, se da regulirati.

V drugem oddelku, kjer se dela belo pecivo, se samo boljši luksuzni izdelki delajo z roko. Tudi tukaj se vse testo stehta avtomatično. Zemlje se pa delajo na sledeči način: Stroj razdeli odmerjeno testo v 30 enakih kep, ki se strkljajo na tekoči trak in ta trak pasira s testom pod okroglim vrtečim nožem, kateri zareže v vsako kepo potrebno zarezo, kakor jih imajo zemlje. Trak nese tako pripravljeno testo naprej in jih odlaga v lepem vrstnem redu drugo poleg druge na kovinasto ploščo. Te plošče pa peč sama potegne v sebe v gotovih presledkih. Plošče so v peči 1 minuto in se povrnejo na drugem mestu iz peči z par sto pečeni žemljami. Te žemlje zdrsejo po ploščevinastih drsnicah eno nadstropje nižje v košare, katere stoje v razpošiljalnici.

Tako napravi opisana tovarna dnevno z dvema gnetilnimi stoji in v 30 pečeh 23000 štruc in do 100.000 žemelj na dan. V 8 urah se predela 15.000 do 20.000 kg moke v kruh.

Ker se zadnje čase zelo razširja centralno gretje hiš, delavnic itd. in tudi napeljava plinskih vodov, se je v Nemčiji ustanovilo zelo mnogo tečajev, kjer se izučijo obrtniki kovinske stroke tega dela.

V Nemčiji plačuje poslovni davek samo tisti, katerega letni promet je večji, kakor 5000 mark (70.000 Din).

Kakor kdo more!

Po dolgoletnih debatah in razpravah predstavnikov obrtniških organizacij, zastopnikov gospodarskih zbornic in zastopnikov delavskih zbornic, smo končno dobili nov obrtni zakon, za katerega se nam je reklo, da je za naše razmere v splošnem dober. Pred nekaj meseci so bili v našem okolišu nekateri ljudje mnenja, da se imamo za dober nov obrtni zakon predvsem zahvaliti nekemu gospodu iz Ljubljane, ki je baje kot zastopnik zbornice aktivno sodeloval pri formuliranju novega obrtnega zakona, kateri je slučajno tako sličen nemškemu ob. zakonu iz leta 1897. Ker pa nov obrtni zakon, s stališča obrtnika gledano, ni tako idealen, kakor se nam je zatrievalo in dovoljuje celo domnevo, da se sodobna mnenja obrtniških zastopnikov pri ustvaritvi istega sploh niso dosti upoštevala, ali pa da obrtniški zastopniki sploh niso bili opozorjeni na vse člene osnutka, je naravno, da se misleč obrtnik vpraša, če so pri ustvarjanju istega sodelovali tudi obrtniki, ali pa samo zastopniki zbornic in zastopniki delojemalcev. To vprašanje se je stavilo ob neki priliki tudi pri nas. Navzoči član obrtnega odseka zbornice za TOI v Ljubljani je na to vprašanje odgovoril sledeče: Takratni obrtni odsek zbornice je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da se doseže za obrtnike ugoden obrtni zakon in je stavil za zakonski osnutek najboljši predloge. Žal pa so bili naši predlogi preglasovani od bratov Srbov in Hrvatov.

Ker vsebuje novi zakon res dosti trdot in nesmiselnosti, je bilo sedanjemu tukajšnjemu zborničnemu članu naročeno, da na seji zborničnega plenuma dne 9. VI., stavi vprašanje: „Ali so obrtniki pri ustvaritvi novega obrtnega zakona sploh sodelovali, oziroma, če so bila njih mnenja upoštevana?“ Gospod zadevnega vprašanja ni stavil, pač pa nam je dal kratek pismen odgovor in sicer je odgovoril: „To vprašajte g. Stojanoviča, ki je bil baje boter novega obrtnega zakona“.

Gospod iz Ljubljane se je sam, preden je zakon izšel, večkrat hvalil, koliko dela mu daje kovanje tega zakona in smo ga vsi smatrali za pravega njegovega stvaritelja. Sedaj pa, ko je njegovo delo zamrl, bi ga za rad podtaknil drugemu. Kakor kdo more!

Svetovna razstava kruha v Rimu.

Na razstavi so bile razne vrste kruha in njega oblike iz Evrope, Amerike, Azije, Afrike in Avstralije. Kruh je bil kemično prepariran, da ni izgubil svežezlato in temnorjavne barve. Nameščen je bil pod steklenimi zvoni. Kruh seveda ni bil užiten.

Posebno mnogo je bilo kruha iz Nemčije. Monakovčani so razstavili svoje „Riemischen“, „makove kitice“ in „maslene rogljičke“, nato se je videla „hamburška kila“ in „westfalska pšenična štruca“. Berlin je razstavil „Kaviarne kruhke“ z moko potrese „Schurterjungen“, renske „Jöbbechen“ in bodensko „Demfnudeln“. Westfalski ržen kruh je tako črn, kakor kos premoga.

Vsak švicarski kanton, da celo okraj, ima svojo posebno vrsto kruha, v mestih pa prevladujejo še posebne zmesi, ki dražijo okus in vabijo sladokusca k krušni mizi.

Če so švicarski kruhi rafinirano pripravljani, laški primitivni, originalni samo po obliki. Ponekod jim dajejo podobo vencev, rogljev in kron, v nekaterih pokrajinah je podoben grotesknim živalim, v Siciliji jedo celo hlebce, ki so proti vrhu okoničeni.

Španski kruhi so v oblikovnem pogledu razkošni in kažejo vso bujnost fantazije, ki ž njo razpolaga špansko ljudstvo. Nekateri kruhki so kakor damska pokrivala. Francija je v Rimu zastopana s kruhom v podobi palic in cevi. Anglija pa kaže v svojem oddelku hladnost in treznost: njen kruh ima samo en namen — in ta je, da gré čimprej v denar. Kakor je Anglež suh in ne ljubi nakitja in okrasja, takšen je tudi kruh te dežele.

Rusija je zastopana na razstavi samo z dvema hleboma iz Tiflisa. Prvi kaže primitivno obliko, drugi pa ima podobo bumeranga. Balkanski kruhi kažejo rafinement bližnjega Orijenta. Amerika pa se razkazuje tudi na rimski razstavi, kakor konglomerat vsega, kar je izumil in izkoristil zapadni evropski svet.

Tako so razstavili peki, „varovanci sv. Elizabete“ tudi dunajsko pecivo. Kitaj-

ski kruh je povsem drugačen kakor naš. To je namreč sad krušnega drevesa, kateri se na solncu posuši. V centralni Afriki napravijo kruh iz raznih zelišč, korenin, školkastih živalic. Papež je sprejel v posebni avdienci 400 pekovskih mojstrov, udeležencev pekovske razstave, in jim je pred blagoslovom govoril o kruhu z ozirom na božji dar.

Italija je izdala nov krušni in mokerski zakon. Po tem zakonu smejo samo kmetovalci uporabljati čisto pšenično moko. Vsak prodajalec kruha mora imeti na prodaji kruh I. kvalitete, kateri je narejen iz 1 moke in se imenuje ljudski kruh. Če ni tega kruha v zalogi, mora postreči kupca s kruhom boljše kvalitete, računati se mu mora pa ta kruh za ljudski kruh.

Oblasti, pozor!

V celjskem srezu šušmarijo pod okriljem in imenom tesarskih mojstrov, kateri pa ne plačajo za nje nikakega davka, ne zavarovalnine in ne drugih obrtnih dajatev, sledeči skazariji:

Senegačnik Matevž v Božnah, Črepinjšek Alojzij v Smartnem v Rožni dolini, Rotter Anton v Ložnici, Mastnak Ignac v Robovem pri St. Jurju ob. j. ž., Odeb Franc v Černolich, Kračun Filip v Polenah pri Konjicah, Mlakar Jožef v Vojniku in Golec Anton iz Ljubečnega pri Vojniku. Vsi navedeni šušmarijo v tesarski stroki po celjskem in okoliških srezih sami in s pomagalci. V Celju šušmari v sodarski stroki Jos. Gamzej, zidarske šušmarije pa podpira Grain Franjo, zidar v Slovenjem Gradcu. Ivan Radoslednik v zidarski stroki, Letuš, Braslovče, Anton Turk v zidarski stroki, Braslovče.

Pravila za obrtne zadruge.

I. Področje, sedež, naslov in pečat.

Člen 1.

Združba se osnavlja in deluje na osnovi predpisov zakona o obrtih z dne 5. novembra 1931.

Področje združbe obsega srez (mesto)

Združba ima svoj sedež v

Naslov združbe je: „Združba“

Pečat združbe je okrogle** oblike in navaja naslov in kraj, kjer ima združba svoj sedež.

Združba je pravna oseba.

II. Naloge.

Člen 2.

Naloga združbi je:

1. da goji in razvija med svojimi člani duha skupnosti in vzajemne pomoči in da vzdržuje ter pospešuje sposlovanje stanovske časti;

2. da zastopa in pospešuje koristi obrtništva, da skrbi, da se odpravijo običaji, postopanja in delovne metode, ki ovirajo, da se razvije med člani samo solidna tekma, da skrbi za to, da obiskujejo učenci in pomočniki njegovih članov šolo redno, in da opozarja oblastva na neupravičeno obratovanje kakor tudi na zanemarjanje dolžnosti svojih članov nasproti pomožnemu osebju;

3. da skrbi za to, da se vzdržuje dobro razmerje med člani službodavci in njihovim pomožnim osebjem, kakor tudi lastno dobro razmerje nasproti ostalim gospodarskim ali kulturnim združbam;

4. da skrbi za moralno vzgojo ter obče in strokovno izobraževanje svojih članov in njihovih pomožnega osebja s tem, da prireja tečaje, predavanja in razstave, da osnavlja muzeje, vaje-niške in pomočniške domove, da otvarja šole itd.;

5. da vrši vse funkcije, ki so v zvezi s pogodbenimi o vaje-niškem, odnosno službenem razmerju med člani in pomožnim osebjem po odredbah zakona o obrtih (§ 258.), da skrbi, da dobe pomočniki službo, in da skrbi za pouk učencev (vaje-encev) (§ 278. zakona o obrtih) in da sodeluje v ta namen z javnimi borzami dela;

6. da vrši vse funkcije, ki so v zvezi s poslovnimi knjižnicami (§ 307. zakona o obrtih) in z izpričevali pomožnega osebja (§ 95. zakona o obrtih);

7. da odpravlja na zbornico prošnje za potrdila skladno z odstavkom (9), § 95. zakona o obrtih;

8. da organizira z odobritvijo bana svoj razsodniški odbor po § 385. zakona o obrtih, da ustanovi častni odbor za razpravljanje sporov med svojimi člani (pri obrtniških združbah: da voli člane izpraševalnih komisij in člane v okrožne odbore);

* „Službene novine kraljevine Jugoslavije“ z dne 11. maja 1932, št. 106/XLVIII/342. — Zakon o obrtih glej „Službeni list“ št. 572/76 iz l. 1931.

** V izvirniku pač pomotno: krupnog oblika.

— Op. ur.

9. da si prizadeva za osnavljanje gospodarskih podjetij in gospodarskih zadrug za dajanje predjemov in v druge gospodarske namene, kakor tudi za skupno nabavljanje, predelavanje, skupno proizvajanje in prodajanje izdelkov, kakor tudi

10. da pospešuje tudi gospodarske koristi svojih članov s popolnejšimi delovnimi metodami in prirejanjem stalnih vzorčnih razstav;

11. da osnavlja človekoljubne sklade in druge ustanove za podpiranje svojih članov in njih rodbin v sili, starosti in ob smrti;

12. da sklepa o zavarovanju za bolezen, onemoglost, smrt in nezgode (§ 384. zakona o obrtih);

13. da daje na zahtevo državnih upravnih in samoupravnih oblastev in zbornice zaprosene podatke, mnenja, poročila in predloge iz lastne pobude o gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo trgovine;

14. da vodi razvidnost, vpisnike in statistiko trgovinskih obratov svojega področja kakor tudi statistiko v njih zaposlenega pomožnega osebja;

15. da vrši tudi vse druge naloge, ki mu pripadajo po zakonu o obrtih kakor tudi po drugih zakonih, uredbah, pravilnikih in naredbah.

Združba ne sme trgovati niti kakršenkoli obrt izvrševati.

III. Člani združbe. Njih pravice in dolžnosti.

Člen 3.

Člani združbe so vsi (obrtniki), ki izvršujejo na področju združbe (rokodelski) obrt. Istotako so člani združbe tudi osebe, ki izvršujejo na istem področju obrt, ki spada pod zakon o obrtih, ki pa nima izrazitega značaja (rokodelskega) obrta, če sklene pristojna zbornica, da te osebe tej združbi pripadajo.

Člani združbe morajo biti tudi (obrtne) podjetja državnih in javnih samoupravnih teles, kolikor izvršujejo obrt, ki spada pod zakon o obrtih.

(Za trgovinske združbe: Združbi smejo pristopiti tudi imetniki obrtov iz točk 4., 5. in 6. odstavka (2), § 1. zakona o obrtih, kakor tudi zadruge, ki so po odredbi odstavka (3), § 1. izvzete od odredb zakona o obrtih).

Članstvo v združbi se začne obenem s pričetkom izvrševanja obrta.

Člen 4.

Za obrt, odnosno podjetje po členu 3. teh pravil se smatrajo tudi pomožni obrati (prodajalnice, poslovalnice, pisarne, delavnice) ter podružnice (filijalke) in morajo potemtakem njih lastniki biti člani te združbe, dasi imajo glavni obrat zunaj področja te združbe.

Neglede na število glavnih in pomožnih obratov in podružnic na področju te združbe ima ista oseba pravice in dolžnosti samo enega člana.

Člen 5.

Če se vodi obrt po poslovodji, vrši članske pravice imetnik obrta, toda jih sme prenesti s pismeno izjavo na poslovodjo. Za obrate iz §§ 15., 16. in 135. zakona o obrtih vrši članske pravice poslovodja, če se pa izvršuje obrt brez poslovodje, oseba, ki vodi obrt.

Za pravne osebe izvršuje članske pravice in dolžnosti poslovodja ali oseba, ki jo podjetje pooblasti, da ga zastopa.

Pri javnih trgovinskih in komanditnih družbah morajo biti člani združbe vsi javni člani družbe, ki so upravičeni, družbo podpisovati. (Dalje prih.)

Državna zveza ključavničarskih mojstrov v Nemčiji je imela v Berlinu svojo letno skupščino. Med drugim se je poročalo, da je država izdala nalog, naj se potom obrtnih komisij s predsedstvom državnega uradnika prekontrolira rentabilnost državnih obrtnih podjetij. Država je izdala strožje navedbe proti šušmarjem in bode preskrbela za malo obrt cenene kredite. V Berlinu je bilo po lanskem štetju ca 1900 ključavničarskih mojstrov.

Kolkovanje potrdil in izpričeval vajencev ter pomočnikov.

Izpričevala vajencev o trajanju učenja, polegajo, bodisi da se je učenje dovršilo ali pa pred časom prekinilo, kolku 20 Din. Izpričevala ali potrdila, ki jih izdaja zadruga vajencem, ki pri pomožniškem izpitu niso pokazali zadostnega uspeha, da so dovršili učni čas brez pomožniškega izpita, je kolkovati s kolkom za 10 Din. pomožniška izpričevala o vedenju in pokazani izobrazbi med službo pa s kolkom za 20 Din. Tej taksi pa polegajo pomožniška izpričevala samo, ako se ne izdajajo v poslovni knjižici, dočim so v teh knjižicah izdana izpričevala oproščena kolkovanja.

Naš denar.

Zakonito število bankovcev in njih cirkulacija naj kroži med našim ljudstvom, med obrtniki, industrijo in trgovstvom. Nikakor se pa ne sme dopuščati in dovoliti nalaganje našega denarja v inozemskih denarnih zavodih, ali spravljanja večjih vsot denarja doma.

Država naj da denarnim zavodom nalog, da se vloge izplačujejo le takim ljudem, ki dokažejo, zakaj rabijo denar. Oni pa, kateri so denar že dvignili, naj oblastvim verodostojno dokažejo, kje se ta denar sedaj nahaja.

Obrestna mera vlagateljev in dolžnikov naj se zniža na pravično višino, nakar bodo kapitalisti sami skrbeli, da bode njih denar hitreje krožil v prometu.

Vse one državljane, pa ki so naš denar izvozili, je pa treba brez vsakga pardona prisiliti, da nalože njih denar zopet v naši državi, kjer so ga zaslužili.

Korošec Dragolin, Gorenje.

Za kolarje.

(Nadaljevanje.)

Izračun stroškov in zaslužka za ročni voziček, 400 kg nosilnosti. Pri boljšem delu, ali če se dela posamezna dela, se računa 20% višja cena.

Zadnje kolesce.	Din
1. Les: pesto	Din 2'—
10 špic	2'50
5 platišč	4'—
za polomljeno	1'—
Les stane	9'50
2. Delo 8 ur dela à 3'50 Din	28'—
3. Režija 75% od delavčev. zaslužka	21'—
4. Zaslužek za mojstra 25% od lastne cene	14'—
Zadnje kolesce za ročni voziček	72'50
Prednje kolesce stane 12% manj	63'80
Vsa štiri kolesa za ročni voziček stanejo	272'60
Prednji konec.	
1. Les: 2 trbja	Din 10'—
škatlja	6'—
polica	4'—
povza	3'—
oplin	6'—
Les stane	39'—
2. Delo 12 ur dela à 4 Din	48'—
3. Režija 75% od dela (od 48 Din)	36'—
4. Zaslužek za mojstra je dovoljen 25% ali 1/4 od lastne cene (od Din 123'—)	41'—
Prednji konec stane	164'—
Zadnji konec stane toliko, kakor prednji	164'—
Sora in oje (štanga).	
1. Les	Din 10'—
2. Delo	20'—
3. Režija	15'—
4. Zaslužek	11'—
Sora in oje stane	56'—
2 legnarja.	
1. Les	Din 30'—
2. Delo 2 uri	8'—
3. Režija 75%	6'—
4. Zaslužek 25%	11'—
2 legnarja staneta	55'—
2 nosilca (tragerja) prečna.	
1. Les	Din 20'—
2. Delo 1 uro	4'—
3. Režija	3'—
4. Zaslužek	7'—
2 prečna nosilca	34'—
Tla (poden).	
1. Les deska	Din 18'—
2. Delo 1 in pol ure	6'—
3. Režija 75%	4'50
4. Zaslužek 25%	7'50
tla stanajo	36'—
4 male ročice.	
Les, delo, režija in zaslužek	10'40
Ročni voziček stane pri kolarju	792'—

Ta cena popolnoma odgovarja sedanjim razmeram. Kdor dela pod to ceno dela sebi v zgubo, sotovarišu pa umazano konkurira.

(Dalje prih.)